

Psycho-educatie schoolweigering (fase 1)

Situering

Psycho-educatie heeft als doel het **inzicht te vergroten** in de oorzaken, symptomen en gevolgen van schoolweigering, wat helpt bij de **acceptatie ervan** en het ontwikkelen van **strategieën** om ermee om te gaan.

Psycho-educatie is belangrijk i.f.v. het geven **van erkenning**.

De discussie draait vaak over 'niet willen' versus 'niet kunnen'. De psycho-educatie is dan ook **niet alleen bedoeld voor de jongere en het gezin, maar ook voor de leerkrachten, de klasgenoten, ...**

Naast de informatieoverdracht, is **onderlinge reflectie** heel belangrijk. Aftoetsen of de jongere (en ouders) zich herkennen in de signalen van schoolweigering. Het kan een aanzet zijn tot het zoeken naar handvatten en ook rekening houdend met de risico's.

Kenmerken schoolweigering

- Het vooruitzicht om naar school te gaan, brengt **grote emotionele onrust/ontreddering** teweeg. Het kan plots ontstaan of geleidelijk, deels of volledig, maar is meestal progressief wat kan leiden tot een volledige schoolafwezigheid (soms van lange duur).
- De emotionele onrust vertaalt zich in **klachten** die meestal verminderen/verdwijnen als de jongere thuis mag blijven:
 - Lichamelijke klachten: buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid.
 - Angstreacties: paniekaanvallen, het niet meer loslaten van de verzorgingsfiguur, angst voor alles wat met school te maken heeft (sociaal of prestatiegericht).
 - Hevig verzet, woede-uitbarsting bij verdere aandrang tot schoollopen.
 - Een negatieve en gelaten stemming, lusteloosheid, slaapproblemen, zich futloos voelen, het gevoel 'op' te zijn, sociaal isolement.
- De jongere is **overwegend thuis** en ouders zijn over het algemeen op de hoogte van de (aanhoudende) tegenzin of weigering om naar school te gaan of er te blijven.
- De jongere en ouders hebben (initieel) de (onderliggende) **wil om naar school te gaan**, maar het lukt niet. Onvermogen.

- Er is **geen sprake van ernstig antisociaal gedrag** zoals stelen of vandalisme, buiten de weerstand van de jongere tegen de pogingen om naar school te gaan.
- Er is vaak, bij aanvang (soms ook in het verdere verloop) van de schoolweigering, **geen sluitende verklaring** (of aanleiding) voorhanden.
 - Het treft 1-5% van de jongeren,
 - er is geen link met intelligentie of leerprestaties,
 - het komt vaak voor in de beginnende tienerjaren (overgang van BaO naar SO),
 - SES heeft geen invloed – gezinscontext wel,
 - grotere kwetsbaarheid bij ASS en leerstoornissen.

(uit het boek: Schoolweigering, als school lopen niet meer lukt, p. 24-25)

Rol CLB

-
- **Consultatief** naar leerkrachten en zorgbeleid.
- Binnen een traject (fase 2) naar leerlingen en ouders (samen met school).

Tools

Filmpje: School is niet mijn vijand (HoGent) – in verschillende talen beschikbaar op website. Het bekijken van de video roept verschillende gevoelens op, waar het best op ingegaan wordt.

Window of tolerance: filmpje window of tolerance reimagined – afbeelding window of tolerance (vorming: angst voor de schoolpoort)